

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.626/2020/4.

A tanács tagjai: Dr. Mocsár Attila Zsolt a tanács elnöke
Dr. Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró
Dr. Harter Mária bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője:
Dr. Kriston István ügyvéd
(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
Dr. Sz.Cs. kamarai jogtanácsos

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Kecskeméti Törvényszék
1.Pf.21.611/2019/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Kecskeméti Járásbíróság
11.P.20.058/2019/38.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 2.669.000 (kétmillió-hatszázhatvankilencezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A 2007. július 24-én megkötött szerződés alapján az alperes 240 havi futamidőre 10.200.000 forintnak megfelelő - a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált - CHF-ben nyilvántartott, hitelkiváltási és szabad felhasználási célú kölcsönt adott a felperesnek. A felek a kölcsönszerződés 11. pontjában rögzítették, hogy a forintban fizetendő törlesztő részlet nagysága árfolyamperiódusonként az aktuális árfolyam alapján kerül meghatározásra, az árfolyamváltozásból

eredő kockázatot pedig teljes egészében a felperes viseli. 2007. július 26-án a felek a kölcsönszerződést közjegyzői okiratba is foglalták. A közokirat 4. oldalán és a kölcsönjogviszony részét képező a Szerződés Általános Feltételei 4.5. pontjában szerepel, hogy a havonta esedékes törlesztő részlet meghatározásakor az alperes az aktuális árfolyamon felül árfolyamtartalékot számol, amelynek célja az árfolyamváltozásból adódó eltérések mérséklése. A szerződéskötés előzményeként a felperes által a 2007. június 27-i kölcsönigénylés alkalmával átvett, a kölcsönigénylés elválaszthatatlan részét képező, az alperes ügyfelei részére szóló általános tájékoztató szerint az alperes arról nyújtott felvilágosítást, hogy a deviza alapon nyilvántartott kölcsönök esetében a havi törlesztő részletek nagysága a deviza kamatlábak és az árfolyamváltozások miatt változhat. Figyelembe véve a gazdasági környezet változtatásait, valószínűsíthető, hogy a törlesztő részlet, illetve a hátralévő tartozás emelkedni fog. Felhívta a vele szerződők figyelmét arra is, hogy a deviza alapú hitelkonstrukciót abban az esetben válasszák, amennyiben jövedelmük vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat a kölcsönfelvevőt terheli. Az alperes - a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt - a szerződést a 2011. október 27-én közokiratba foglalt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta, majd kérelmére a 2017. június 21-én kelt végrehajtási záradék útján végrehajtást indult a felperessel szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes módosított keresetében a Pp. 369. § a) pontjára hivatkozással a végrehajtás megszüntetését, a Pp. 370/B. § alapján pedig a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. A keresetek ténybeli és jogi alapjaként - továbbiak mellett - hivatkozott az árfolyamkockázat viseléséről szóló szerződéses kikötés tisztességtelensége okán a kölcsönszerződés érvénytelenségére.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme - felperes tényállításait vitatva - a keresetek elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a kereseteket elutasította, a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
A bíróságok döntésüket azzal indokolták, hogy az árfolyamkockázat viseléséről szóló tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Az Európai Unió Bírósága (EUB) C-26/16., C-186/16. és C-51/17. számú határozataiban is megfogalmazott fenti követelményeknek a kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező tájékoztatóban foglaltak megfeleltek. Ezt a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kölcsönszerződés 11. pontja tovább pontosította.
Nem hagyható figyelmen kívül a szerződés részévé vált a Szerződés Általános Feltételei elnevezésű dokumentumnak az árfolyamtartalék felszámításával kapcsolatos rendelkezése sem. Ebből - a fentiekén túl - a felperes további információval rendelkezhetett attól, hogy a futamidő alatt az árfolyam változhat, ami a fizetési kötelezettségét terhesebbé teheti. Ha pedig ez az árfolyamtartalékot meghaladó mértékben következik be, az az esedékes törlesztő részlet összegét növelheti.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem,

- [5] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetnek helytadó döntés meghozatala iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet sérti az 1996-os Hpt. 203. §-át, az 1959-es Ptk. 209. § (1) és (4)

bekezdését, 209/A. § (2) bekezdést, a 2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontját, a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalását, továbbá az EUB által kimunkált joggyakorlatot (C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ügyek).

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság mellőzte a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalása 4. pontjában megfogalmazott követelményt, amikor figyelmen kívül hagyta, hogy az árfolyamkockázat viselésére csak több különböző okirat (kölcsönigénylet, általános tájékoztató, egyedi kölcsönszerződés, üzletszabályzat, hirdetmény) együttes értelmezéséből lehetett következtetni.

A C-26/13. számú ítéletben rögzítettekkel ellentétben a kockázatfeltárásban az árfolyamváltozás „gazdasági indokát” nem fejtette ki az alperes, az átláthatóság kiterjesztő értelmezésének mellőzésével a kockázat tényezőinek hatásmechanizmusa (árfolyamingadozások okai), annak konkrét működése, a kockázat ismertetése, ennek a törlesztőrészekre gyakorolt hatása, a kamatparitás. az árfolyampiaci összefüggések feltárása teljesen hiányzott, ami az érthetőség sérelmét jelentette.

Hangsúlyozta, hogy az árfolyamváltozás mibenlétét a pénzügyi hatásmechanizmus bemutatásával kell feltárni ahhoz, hogy a fogyasztó a pénzügyi kötelezettségeit illetően okszerű következtetésre juthasson. Ez pedig a devizakamatparitás összefüggésének ismertetését jelenti, azaz annak bemutatását, hogy a CHF alapkamat és a forint alapkamat közötti kamatrés folytán a forint leértékelődése törvényszerűen bekövetkezik, a leértékelődés ellen pedig a fogyasztó árfolyamkockázata fedezetlen. Ez a kockázat a tőkére és a kamatra is ráakad, ami a tőke többszörös visszafizetésének kötelezettségét eredményezi.

Elmaradt annak közlése, hogy a nemzeti valuta súlyosan leértékelődhet, és az ezzel járó jelentős gazdasági következmények bemutatása is (C-51/17. számú ügy). Az okiratok nem rögzítik, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (Kúria Konzultációs Testület 2019. áprilisi 10-i állásfoglalás 8. pont). A C-186/16. számú ítéletben előírt szempontokat mellőzve a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy az alperes elmulasztotta az árfolyamingadozásokkal kapcsolatos korabeli ismereteinek, mint releváns információnak a közlését, annak ellenére, hogy ezt a banki ismeretet a Budapesti Értéktőzsde 2004. október havi elemzése alátámasztotta.

A kockázati döntéshez a fogyasztó információs hátrányának kiküszöbölése végett a forintkölcsön és a devizakölcsön összehasonlítására vonatkozó információkat kellett volna megkapnia, erre azonban nem került sor.

A bizonyítékok értékelése körében sérelmezte, hogy az okiratok mellett a bíróságok nem vették figyelembe B.S. tanúvallomását, pedig a tanú mint közreműködő eljárásáért az alperes az üzletszabályzat 1.5.2. pontja értelmében úgy felel, mintha saját maga járt volna el.

A kockázatfeltárás formális volt, tartalmi szempontból hiányos. A kockázatfeltárást az EUB releváns ítéleteiben kimunkált joggyakorlat szerint kellett volna elbírálni, ez azonban elmaradt.

- [6] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme - tartalma szerint - a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. A jogerős ítélet megállapításaira utalással rámutatott, hogy a tájékoztatás formailag és tartalmilag is megfelelő, világos, érthető volt, amelyből a felperesnek fel kellett ismernie az őt terhelő, felső határ nélküli kockázatot.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [7] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [8] A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása

volt.

- [9] A felperes felülvizsgálattal a kockázatfeltárással kapcsolatos jogerős döntést támadta, ezért a Kúria is ebben a körben vizsgálódott, és úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő. A Kúria egyetért annak indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelembe foglalt többirányú érvelés kapcsán - részben eltérő sorrendben - mutat rá a következőkre:
- [10] Az első- és másodfokú bíróság is megvizsgálta és értékelte azokat a bizonyítékokat, amelyeket az alperes - a szerződéskötéskor hatályban volt - 1996-os Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének megfelelő tájékoztatás megtörténtének igazolására, a felperes pedig annak cáfolatára megjelölt. Az alperes állítása alátámasztására okiratokat csatolt: a felperes által aláírt kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező általános, az árfolyamkockázatról is szóló tájékoztatót, a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt és a közokirati formájú kölcsönszerződést, valamint annak részévé vált a Szerződés Általános Feltételeit. Az okiratokkal tehát az alperes bizonyítási kötelezettségének eleget tett, az okirat tartalma szerinti tájékoztatást vitató felperesnek lehetősége volt ellenbizonyításra (2/2014. PJE jogegységi határozat III.1. pontja), amit tanúvallomással, valamint okirat csatolása útján meg is kísérelt.
- [11] A perben eljáró bíróságok az így rendelkezésükre álló bizonyítási anyag alapján a Pp. 206. § (1) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörükben okszerűen jutottak arra a következtetésre, hogy az alperes a Pp. 164. § (1) bekezdéséből eredő kötelezettségének eleget tett, a felperes viszont nem bizonyította, hogy az írásbeli nyilatkozatoktól eltérően nem, illetve más tartalmú tájékoztatást kapott. A felperes fellebbezésében a tanú nyilatkozatának értékelését nem sérelmezte, ezt tehát a jogerős ítélet nem érinthette. Mivel pedig a jogerős ítélet csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálattal, amely a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [Pp. 270. § (2) bekezdése], a Kúria a tanúvallomás értékelésére vonatkozó felülvizsgálati érvekkel érdemben nem foglalkozhatott.
- [12] A Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás keretében nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére, ha a mérlegeléssel megállapított tényállás nem iratellenes, nem okszerűtlen és logikai ellentmondást sem tartalmaz. Az adott ügyben a helyes tényállás megállapításához feltárt bizonyítékok egybevetett és összességükben való értékelése megfelelően történt, nem volt tehát indok arra, hogy a Kúria a bizonyítékokat felülmérlegelje.
- [13] A Kúria Konzultációs Testülete a 2019. április 10-i emlékeztetője 4. pontjában - a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal egyezően - valóban úgy foglalt állást, hogy nem megfelelő a tájékoztatás, ha az árfolyamkockázat viselése a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján csak kikövetkeztethető. A 2/2014. PJE jogegységi határozat, valamint az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletének indokolásából is kitűnően ugyanakkor nem kizárt, hogy az árfolyamkockázat viseléséről szóló világos és érthető tájékoztatás nem egy, hanem esetleg több okiratban (kockázatfeltárási nyilatkozat, szerződés) is szerepeljen.
- [14] Az adott ügyben a kölcsönigénylés részét képező általános tájékoztató informatív módon tartalmazta az árfolyamkockázat fogalmát, annak a törlesztő részleteken túl a hátralévő tartozásra is gyakorolt hatását, valamint azt, hogy az árfolyamváltozásból adódó kockázatot a felperes viseli. A kölcsönszerződés a tájékoztatóban írtakkal egyezően rögzítette a havi törlesztőrészlet összege és az árfolyamváltozás közötti konkrét összefüggést (a magánokirat 5., 11. pontjai, a közokirat A/7. pontja), valamint a kockázat felperes általi viselését (a magánokirat 11. pontja). A kölcsönjogviszony részét képező általános feltételek 4.5. pontja pedig a közokiratba foglalt

kölcsönszerződés 4. oldalán megfogalmazottakkal egybehangzóan fejtette ki az árfolyamváltozásból adódó eltérések mérséklésére az árfolyamtartalék képzésének szabályait.

A részletezett, egybehangzó rendelkezésekre tekintettel tehát a felperesnek alaptalan az az okfejtése, hogy e rendelkezésekből az árfolyamkockázat csak kikövetkeztethető volt.

- [15] A kölcsönigénylés mellékletét képező tájékoztató - a felülvizsgálati érveléssel szemben - nevesítette az árfolyamkockázat gazdasági okait: kifejtette, hogy a havi törlesztőrészlet nagyságának változását a deviza kamatlábak és az árfolyamváltozás idézheti elő. Az EUB C-26/13. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemben megjelölt 73. és 75. pontjai azt az elvárást fogalmazzák meg, hogy a pénzügyi intézmény az átváltási mechanizmus működéséről, és annak a folyósításra előírt mechanizmussal fennálló viszonyáról nyújtson tájékoztatást, de nem írják elő a kockázati tényezők hatásmechanizmusának, az árfolyamingadozások okainak, valamint a kamatparitásnak, az árfolyampiaci összefüggéseknek az ismertetését. A felperes által felsorolt tényezők kifejtésének követelménye a 2/2014. PJE jogegységi határozatból, valamint az EUB egyéb iránymutató határozataiból sem vezethető le.

Azzal, hogy az általános tájékoztató a devizakamatlábak és a törlesztő részlet emelkedése közötti összefüggést is nevesítette, megfelelt a C-51/17. számú ítélet indokolása 74. pontjában megjelölt az Európai Rendszerkockázati Testületnek a devizahitelezésről szóló, 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. számú ajánlásában foglaltaknak is.

- [16] A Kúria az eljárt bíróságokkal egyezően úgy ítélte meg, hogy az alperes árfolyamkockázat viseléséről nyújtott tájékoztatása megfelelt a 2/2014. PJE jogegységi határozatban foglaltaknak. A 2007. június 27-i általános tájékoztatóból megállapíthatóan a felperes tudomásul vette, hogy a kamat- és árfolyamváltozás hatással lehet fizetési kötelezettségének mértékére, ami valószínűsíthetően a havi törlesztő részlet és a hátralévő tartozás emelkedését fogja eredményezni. Az árfolyamváltozásból adódó kockázattal az árfolyamtartalék képzésére vonatkozó szabályok alapján is számolhatott.

A tájékoztatás a C-51/17. sz. ügyben hozott ítéletben megfogalmazott annak a követelménynek is megfelelt, hogy a felperes abból a forint devizához viszonyított leértékelődésén túl a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeire is következtetni tudott. A tájékoztató felhívta a felperes figyelmét, hogy a deviza alapú hitelkonstrukciót csak akkor válassza, ha jövedelme lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal. A felperes tehát felmérhette az árfolyamváltozás gazdasági következményeit, amihez elegendő idő állt rendelkezésére, mivel a tájékoztatásra közel egy hónappal a szerződéskötés előtt sor került. Az átlag fogyasztót is terhelő üzletkötési kockázat körében a felperes a szerződéskötésig terjedő időben, a tőle elvárható gondossággal igényelhetett volna szakember segítségét, vagy fordulhatott volna az alpereshez is, mert az általános tájékoztató szerint ez az utóbbi lehetőség is kifejezetten biztosított volt számára.

- [17] Az EUB a C-227/18. számú ügyet lezáró végzése szerint a tájékoztatás a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is megfelel, ha ugyan nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit. A tájékoztatás alapján a felperes értékelni tudta az árfolyamkockázat gazdasági következményeit.

- [18] A C-186/16. számú ítélet felülvizsgálati kérelemben megjelölt pontjai (47., 50., 58.) a bíróság feladatává tették annak vizsgálatát, hogy a pénzügyi intézmény a fogyasztó rendelkezésére bocsátotta-e a döntését érintő korabeli releváns ismereteit. A Kúria az alperestől elvárható tájékoztatás tartalmát illetően utal azonban arra, hogy a 6/2013. PJE jogegységi határozat 3.

pontjában már leszögezte: a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által a 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint a 2001-2008 közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát, és a Magyar Nemzeti Bank stabilitási jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.

- [19] Mindezek alapján a Kúria - a jogerős ítélettel egyezően - megállapította, hogy az alperes által az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás nemcsak alaki és nyelvtani, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is - az EUB releváns ítéleteiben kimunkált joggyakorlatot is figyelembe véve - világos és érthető volt, ebből adódóan nem tisztességtelen, azaz a szerződéses rendelkezés, illetve a szerződés nem semmis, nem indokolt a felperes elleni végrehajtás megszüntetése.
- [20] Minthogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, a Kúria azt a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint - további indokok kifejtésével - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [21] A felperes felülvizsgálati kérelme **nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése** értelmében alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó kamarai jogtanácsos munkadíjának összege. A munkadíj összegét a Pp. 67.§ (2) bekezdése figyelembe vételével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1), (5) és (6) bekezdésében foglaltak értelmében a ténylegesen elvégzett tevékenységgel arányban állapította meg.
- [22] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése és a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdése és a 14. §-a szerint rendelkezett.

Budapest, 2020. november 18.

. Mocsár Attila Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró,
Harter Mária s.k. bíró

Dr.

A kiadmány hitelül:

BB

bírósági ügyintéző